

СТАНОВИЩЕ

на дисертационния труд на д-р Зарка Иванова Стойчева
на тема:

**„ Очни заболявания с дефицит на лимбални стволови клетки-
диагностика, микроструктурен анализ и терапевтичен подход”**

За присъждане на научната и обзорователна степен „ДОКТОР”,
по научната специалност „ Офталмология”

Научен ръководител: проф. д-р Христина Групчева, д.м.н,
Консултант: доц. д-р Яна Манолова, д.м.

Рецензент: доц. д-р Христина Видинова, д.м
Катедра „ Очни болести, ушни, носни и гърлени болести и орална хирургия”,
ВМА София.

Заповед номер: Р-109-172 от 20.05.2019

Дисертационният труд на Д-р Зарка Иванова Стойчева е посветен на една изключително актуална тема- очните заболявания с дефицит на лимбални стволови клатки. Една патология на очната повърхност, която е свързана с редица предизвикателства в диагностиката и терапия, която често води до роговична неоваскуларизация и значително намаляване на зрителната острота.

Темата е и социално значима, защото обхваща както голяма част от населението, така и широк спектър от очни заболявания- птериgium, химични и термични увреждания, сухо око, кератити и др. Особена заслуга на дисертационния труд е изследването на микроструктурните промени на очния лимб, които са основната предпоставка за възникването на тези патологични състояния и което не е било обект на проучване у нас до сега.

Литературният обзор, обхващащ 58 страници е базиран на цитирани 350 чуждестранни и 8 български източници . В него дисертантката детайлно описва морфологичните и функционални характеристики на лимбалните стволови клетки, както и значението им за регенерацията на роговичния епител и възстановяването на роговичните дефекти. В отделните глави на литературния обзор д-р Стойчева изчерпателно изброява класификацията на заболяванията , свързани с дефицит на стволови клетки, методите за диагностика на очния лимб и терапевтичните подходи при лечението на тази очна патология.

Анализирайки данните от цитираните литературни източници докторантката завършва литературния си обзор с изводи, които и помагат правилно да формулира целта на дисертационния си труд и да обособи 6 конкретни задачи.

Клиничният контингент използван за целите на дисертацията включва 104 пациенти и 109 очи, разделени в две групи по 64 и 40 пациенти съответно. Всички те са добре подбрани по точни критерии и подробно изследвани офталмологично. Като особено достойнство на дисертационния труд мога да изтъкна изследването с *in vivo* конфокална микроскопия, което е онагледено с богат снимков материал. Много интересни и с голяма техническа сложност при изпълнението са и измерванията на дебелината на очния лимб с предносементно ОСТ, които тя ръчно прави. С приносен характер са предложените карти за оценка на състоянието на очния лимб в норма и патологични състояния, както и създаденият рисков профил на пациенти с дефицит на лимбални стволови клетки.

Данните са обработени и анализирани със статистическия софтуерен пакет – IBM SPSS for Windows, v.20.0. Използвани са дисперсионен анализ, корелационен и регресионен анализи.

Д-р Стойчева много детайлно описва своите резултати и ги обобщава в 10 извода. Тя установява като най-честа причина за дефицит на лимбални стволови клетки заболяванията на очите - като птериgium, кератити и сухо око, а от ятрогените причини носенето на контактни лещи. Подробно описва морфологичните промени и изтъняване в зоната на лимба и създава профил на риска от развитие на очни заболявания с дефицит на стволови клетки.

Приносите на дисертационния труд са добре формулирани и отделени в отделна глава.

От тях 1 е с познавателен характер, 4 са с научно-приложен характер и един с практически характер.

Д-р Стойчева участва като автор в 4 публикации свързани с дисертационния труд, от които 2 в чуждестранни и 2 в български реферирани списания.

Дисертационната работа е много задълбочена, прецизно изработена, много добре онагледена със снимки и схеми и показва изключително добро, вгълбено и детайлно познаване на изследвания проблем.

Имайки предвид всичко гореизложено, в качеството си на рецензент оценявам положително дисертационния труд на Д-р Зарка Иванова Стойчева на тема: „*Очни заболявания с дефицит на лимбални стволони клетки- диагностика, микроструктурен анализ и терапевтичен подход*” и препоръчвам на почитаемото научно жури да гласува положително и да и присъди научната и образователна степен „ДОКТОР” по научната специалност „ Офталмология.

31.05.2019

Рецензент:

/ Доц. Х. Видинова, д.м./